

Nepodpisani se dešajti ne iskaju. Pripisana se pisma iskaju: po 5 vnd. svaki redak. Ogleđi, od četvrtak stola 80 st., za svaki redak više 5 st.; ili u služaju opstovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se biju poštarskom naputnicom (bezgost postale) na administraciju "Naše Sloga". Ime, prezime i način biju poštu valja točno oznaditi.

Koncu list nadodje na vrijeme, tako da javi odpravnosti u otvorenu pismo, za koje se ne plaća poštarski, ako se šifra napiše: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, a nezloga sve pokvari". Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Ovim mjesecom otvorila se predplata na naš list za drugo polugodišće. Radi toga molimo našo predplatnike, kojim ističe predplata koncom ovoga mjeseca, da istu na vrijeme obnoviti izvole.

Upozorujemo ujedno naše mnogobrojne državice, da već jednom ovrste svoju dužnost, jer dobro i pravo postupati proti njim onim načinom, kako ujim neće biti milo.

Izdavanje lista stoji naših žirih, pak imademo pravo, da zahtijevamo od svakoga, koji list čita, da nam to žrtve i nositi pomaže.

Prodjeta iznaka za mogućnije for. 5 na godinu, a for. 2,50 za pol godinu, za poljako for. 2 na godinu, a for. 1 na pol godinu.

Novci molimo, da se šalju samo poštarskom naputnicom.

Uprava "Naše Sloga".

Baron Pretis.

Namjestnik za Primorje, protovjerni gosp. baron Stanislao Pretis-Cagnano, tajni savjetnik Njegovog Veljunaštva, postavljen je u stanjima provijenjem rješitom od 8. jula o. g. Drugom odlukom istog dana imenovan je baron Pretis doživotnim članom gospodske sabornice u Beču.

Pozivoi namjestnički u Primorju izređeni su međutim dvorskomu savjetniku vitezu Binseldinu.

Natka jo dužnost prodi letimico u glavi vladunju njegova preuzvišenosti u Primorju, a to otkad je baron Pretis po drugi put došao u Trst, dakle od polovice 1870. do sada, oto punih deset godina.

Ljudom osvjeđenju mi skidamo kapu, pak bili kojegod službo, kojegod naroda. Tako i baronu Pretisu, dok jo i koliko je radio iz osvjeđenja.

Ljudi, koji se razumiju u finansiji, govoro, da je vrlo naučen u tih stvarih i hvala ga u velike. Je li baron Pretis bio isto tako sretan u namjestničovanju, to je veliko pitanje, i mi s naše strane otvoreno kažemo: ne, jer imamo težkih razloga za to.

Nije ti gore stvari nego kada kropka glava stogod upili, da je dobro, a nije dobro. Tada skade od pogreske do pogreske.

Baron Pretis bio je namjestnik ovih krajeva, gdje se križaju dva velika plemena: latinsko i slovinsko; prvo opojeno, odgojeno i oddavanaugh utvrdio u svojoj narodnosti taljanskog; drugo tek budeće se i sloneće ne bliznju svoju braću Slovence i Hrvate, koji krajnjom u narodnom jeziku podavaju dužne nauke Istrjancem slovenskoga roda.

Na takovu mjestu baron Pretis bi bio morao znati, da slovinski puč Primorja, to jest: Gorice, Trstu i Istru, neima starodavnoga plemstva, koje bi mu bilo zagovornikom pri svetlosti kruni, da neima bogatstva, čim bi lagljo odbranio mladeži za državne i

privatne činovnike i za dobre nauke, da neima ni srednjih škola u svojem kraju, da neima u mnogih krajevih od Ista Kvitici, da su još iako uspomenje na tudiće mletačko gospodarstvo u nekim ovih stranah, da

slovinski puč u Primorju, kad bi bio sretan i zadovoljan, postao bi najjača potuga države i dinastije na dugotrajni posjed svih ovih krajeva, po kojih Austrija ima divnu morsku obalu i mornarsku ratnu i trgovacku, kojih je slavni cijeli svijetom slovi. A da se u svojoj misli zanese u ono starodavno vrijeme, sve do neumre nobile Marija Teresija, baron Pretis bi bio znati, da je slovinski puč Primorja od onda do danas slavno, ponosno i častno pronesto po svih inozemstvima.

Premda tomu časareki namjestnik bio bi morao načiniti svini silami, da se ovaj nači puk pridigne, tjeleno i duševno, pak da se zauzme mjesto, koje ga po položaju i po dobro shvađenom interesu države ide.

Ali njegovu preuzvišenost morila je druga kriva misao, te je tako uobjedinjeno plemenito želje za gospodarstvenim pobjoljšanjem, da se ove ni nepoznaju. Temelj bijesno pogrešan, grada nije mogla napredovati.

Ta pogrešna misao jest: da u austro-ilijskomu Primorju postoji hrvatska "hereditas", kojoj treba svimi silama na put stati.

Premda tomu načelu uređena bila je ovih 10 godina sva politika nemuljskog vlasti u Trstu.

Gdje je silom nerodno svjeti more uzmknuti talijanski jezik, tu je svaku njegovu stopu pokorio jonski njezdski. Pogibelj tog postupka očita je, kad se uzme na um, da je onda lako bilo na svakoga Hrvatu, koji to nije mogao odobriti, pretom pokazati prveći: gao, nisu li to butovnici.

Njegova preuzvišenost sama postavila je teoriju ili nank, da roditelji nemoreju svojoj djeci dati prvu obuku u svojem jeziku. Postojica toga bila je: otvaranje čisto talijanskih škola u mjestih napuštenih čistim slovinskim pukom.

Pojedini službenici, znajući kako mođni naslon imaju za sobom, mogli su najtvrdnije svoje namisli provaditi proti osvjeđenju vede, i proti praktičnoj koristi, koja mora biti prvi zahtjev dobra uprave.

O kakvoj promjeni upravnoga sustava, koj se je posve prezivio, ako i jest kada bio dobar, ni reči za sve ovo vrijeme.

Govorilo se je napokon na sva usta, da je zlorabna, koju treba svakako izkoreniti, što se u nekim crkvama od petsto, šeststo godina Boga hvali u hrvatskom jeziku.

Plodovi takve politike nisu mogli iznesti i pokazali su se obilno.

Potpisnuti u kraj kao zapušteni sirotice, mi smo moralni mukom i mučati, da se neizvršeno pogibelji najveće zlode i ogovora, jer je i u Beču

i u Trstu obđeno bilo osvjeđenje, da barona Pretisa nemaju nitko gumaniti u Trstu, jer samo on razumije i ima sile, da isti najveće državne interese na Primorju.

K svemu slu za nas pridobile su još i rasne poruge. Ima tomu par godina, i u ustanovljeni list gradčki branici trdinskega namjestnika tim, da neka se vidi kako su pod njegovom vlastom napredovali Slovinci u Primorju, kako su predobili više obiteljih, suborakih mjestih itd.

To je shilja poruga za nas, koji su mi znimo kako smo krvavo određali one neke stadevine.

Dakle smo mi u deset godinah u istinu mnogo napredovali, ako se u ruču usne koliko bismo bili morali napredovati, da ovdje vladaju žiravi nećela — dotle je talijanski dijel putanstva napredovao silno, sve na našu štetu.

Da ne daljimo evo u kratko načiščušak baron Pretis u osvjeđenju, da brani državni sustav i u alici, komu je vjerni pristala i tvrdi zagovornik, nije dao nam napredovati. Najveća pogreška po nultom sudu, koju je on učinio, jest ta, da je zaboravio na to, da dualizam uj je država, nego samo jedan oblik, u kojem se ona sada očituje, i da Slaveni Primorja nemogu tomu obliku države nikad biti prijatelji, dokle god su prisiljeni rađunati, da za volju toga državnog oblika, nemogu napredovati kako bi bilo pravo i Bogu ugodno.

Mi se ipak nadamo, da je njegovu preuzvišenost u najposlednji dan do osvjeđenja, da nijedan oblik države nemože ove krajeve učiniti sretnimi dok se volika vredna puka: tu jest Slovinci Istra, Trsta i Gorice nebudu čutili sretnimi i zadovoljnimi.

O drugoj strani modalje govoriti su dosta listovi, koji nisu niti osmobilje prijatelji, i njegova preuzvišenost je bezdvojno dobro pratila. Mi se usudjujemo samo jednu iztaknuti, koju oni listovi nisu spomenuli, a ta jest: da "djeca", koja po Primorju i u to čase, bave koju petardu, gđu nam u rastu kao svako stvorenje, i da je nas Slovinci Primorja sveta dugost čuvati svoju kožu, da nas nebi opaklo kad ova djeca ponosniju i budu gotovi ljudi.

Njegovoj preuzvišenosti spominjamo hrvatsku poslovicu: "ča i z daljega, to iz dražeg a, te ga molimo neka u svojem daljem poslovanju nezaboravi, da su mu Slovinci Primorja zadali najmanje neprilikah."

Izlazi svakog devetka na cijelom svetu.

Dopisi se navraćaju ako se i natiskaju.

Nebiljegevanj Istru so naprimaj. Predplat s poštarskim stolj 5 for., za seljake 2 for. za godinu. Razmjerno for. 2/1, i 1/1 za pol godinu. Izvančestvene više poštarske.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

"Slogom rastu male stvari, a nezloga sve pokvari". Nar. Pos.

lješa, razplinule su čarenjačko nade i fiducijski hrvatsko stranko bili su jednoglasno izabrani. Kako nam rečete, gosp. Lascino u Omišu osobito o tom saznao, da li su priuštali članovi izbornog odbora gg. dr. Niko Fabrijan i pop Niko Turato. Vidje, da neima protivne stranke, izjavio ju, da se na to, što je kojo im počelo unošeno u izbornu listinu (recimo N. N. od N. mjesto: N. N. pokojnoga N.) neima prati, dim je povjorivo osvjeđeno i o izvještajnosti osobe. U Baški smogu vidjeti drugoga mnenja. Kako nam i to, da je u Omišu nekim osobama livalo dr. Stanislao kao "lavratnog rodoljuba". Kako su vidi, dr. Stanislao je bio dobro pomogao. Uvažujući sverotljivost gosp. Lascina, nekoliko izbornika zapjeva u gubitku, gdje je odošao, u hrvatskoj pjesmo i nekoliko slovenskih. Naravski nije uzmanjivali niti ona: "Bio proklet hudačica" itd. itd.

Duhovski blagdan prekinuli izboro na otoku, ali no izborni gibanje, koje se napade podvostruđilo, G. Lascino dno 9. t. m. izgubio skoro cijeli dan u krčkom poreznom urodu, a u vedor održavao se na Bašku. To nam dalo u oči i upozorio nas, da su taj nekakva zajedna sprema. Pratio ga u Bašku o. kr. porezni činovnik Robert Thedorz, te su učuo izvještaj iz polnoći još vidjeli po ulicama novobankarskih.

Nadodje i dan 11. junija, kogoj se dane birele u Dobrinju i Bašku.

U Dobrinju bili su pokušali nekoj krčki kruhoborci uspijeti svoje otvoreno sljeme. Vidili smo nekoje Gabonjare i Razpoljničko, kojih su se za čaru vina prodali u Krku krčkoj fukari. Ipak se no ne pokazalo, da izbora, jer tih bilo eram njihova ūdajstva i jer su uvidili, da proti složnim Dobrinjcem njihovih deset glasova ne vredi. Slično je bila naših izbornika prisutnih kod glasovanja, do 200 njih. Ipak, da se ne gubi badava vremena glasovali jih samo 40 jednoglasno za predloženiko hrvatsko stranko. Tim izborom bje osigurana vredna našim zastupnikom, to u znak toga sagružavaju u Dobrinju mušari, a hrvatska pjesma znori u pučanstvu. Pod vedor se jedva razdjeljuje izbornici, a većini Poljani i Silarci svj zajedno uz pratnju harmonidara, koji njim jo poput guslara pjevaju junakovo narodno pjesmo.

U Baški i so modutim igralo drugo kolo. Dosantih i nekoliko prodajući prljive obliđali dan i noć kuće izbornika. Nekoga se strahovalo, drugoga varalo; tako se Dražano strašilo, da će Jim Vrbuljan uzeći svu komunalnu. Starobančanom občivall, da će badava dobiti pašu na občinskom pašnjaku Kras; Jurandvorom i drugim pak, da će njim urediti riziku i da će njim izpolovati, da badava pokuši vjeri riziku itd. Gđe se no nije dalo tih vredstvom uspijeti, tu se upotrebilo novac. Protivnici su toliko stalni bili o svojoj pobedi, da će o. kr. žandarmijski stražmeistar htio okluditati za 600 fr. "ča il mostre (sic) partito guadagnera" t. j. da će dobiti talijansko-harcinjaka stranu. Ali nisu spavali niti naši. Doleto baščanska mornarica iz raznih delokih krajova; dok je Visa bilo jih, to se složili u bratsko kolo sa stalnim probivalcima. Tko da odoli složnoj braći i svjetskoj stvari, za koju se borili? Tako je glasovalo naših 118, a protivničkih 79. Naši izbornici vladali su mirno i dostojanstveno, akoperem desoto po protivničkim izazvani, jer se znalo, da će neko strano nije nastojao o drugom, nego li izazvati smrtnju. Da službeni prtljask, bude što veći, patrolizali su ulicama tri žandarma i šest finančaljaka stražara. Dva se izbornika bila poričkala, pak priskočili občinski pandur, da jih umirili. Na to će o. kr. žandarmijski stražmeistar Gismonca ugrabi občinskog pandura i hajd u njim u satvor.

